

Cylch Gorchwyl y Cydbwyllgor Archwilio

1. Datganiad Diben

- 1.1 Mae'r Cydbwyllgor Archwilio yn rhan allweddol o Lywodraethu corfforaethol Comisiynydd Heddlu a Throsedd (CHTh) a Phrif Gwnstabl (PG) Gogledd Cymru. Mae'n rhoi pwyslais annibynnol a lefel uchel ar y trefniadau archwilio, sicrwydd, rheoli risg a threfniadau adrodd sy'n sail i lywodraethu da a safonau ariannol.
- 1.2 Diben y Cydbwyllgor Archwilio yw rhoi cyngor ac argymhelliad annibynnol i'r CHTh a'r PG ar ddigonolrwydd y fframweithiau llywodraethu a rheoli risg, yr amgylchfyd rheoli mewnol, ac adroddiadau ariannol, a thrwy hynny gynorthwyo i sicrhau fod effeithlonrwydd a threfniadau sicrhau effeithiol ar waith. I'r perwyl hwn, mae'r Cydbwyllgor wedi'i alluogi, ac mae'n ofynnol iddo, oruchwylio a darparu adolygiad annibynnol o effeithiolrwydd Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd (SCHTh), a fframweithiau llywodraethu, rheoli risg a rheoli'r Heddlu, a'r broses adrodd llywodraethu blynyddol, ac archwilio mewnol ac allanol.
- 1.3 Mae'r cylch gorchwyl hwn yn crynhoi swyddogaethau craidd y Pwyllgor mewn perthynas â SCHTh ac i'r Heddlu, ac yn disgrifio'r protocolau sydd ar waith i'w alluogi i weithredu'n annibynnol, yn gadarn ac yn effeithiol.

2. Llywodraethu, risg a rheoli

- 2.1 Bydd y Pwyllgor yn rhoi cyngor ac argymhellion i'r CHTh a'r PG mewn perthynas â'r meysydd canlynol:
 - 2.1.1 Adolygu'r Llawlyfr Llywodraethu, sy'n cynnwys y Cod Llywodraethu Corfforaethol, y Cynllun Caniatâd, Rheoliadau Ariannol a'r Rheolau Sefydlog ar gyfer Contractau yn erbyn y fframwaith llywodraethu da, a rhoi sylwadau a chynghori ar unrhyw newidiadau arfaethedig.
 - 2.1.2 Adolygu'r trefniadau llywodraethu corfforaethol yn erbyn y fframwaith llywodraethu da, gan gynnwys y fframwaith moesegol, codau llywodraethu, a pholisïau ar dwyll, afreoleidd-dra a llygredd, gan gynnwys chwythu'r chwiban.
 - 2.1.3 Adolygu'r datganiadau llywodraethu blynyddol cyn eu cymeradwyo ac ystyried a ydynt yn adlewyrchu'n briodol yr amgylchedd llywodraethu, risg a rheoli ac yn cefnogi sicrwydd ac yn nodi unrhyw gamau y mae angen eu cymryd i wella.
 - 2.1.4 Ystyried y trefniadau i sicrhau gwerth am arian ac adolygu sicrwydd ac asesiadau ar effeithiolrwydd y trefniadau hyn.

- 2.1.5 Ystyried y fframwaith o sicrwydd a sicrhau ei fod yn mynd i'r afael yn ddigonol â risgiau a blaenoriaethau'r SCHTh a'r Heddlu.
- 2.1.6 Monitro datblygiad a gweithrediad effeithiol rheoli risg, adolygu'r proffil risg, a monitro cynnydd y CHTh a'r PG wrth fynd i'r afael â materion cysylltiedig â risg a adroddir wrthynt (mae risgiau gweithredol yr heddlu unigol wedi eu heithrio'n benodol o'r-gylch gwaith y Cydbwyllgor Archwilio).
- 2.1.7 Ystyried adroddiadau ar effeithiolrwydd rheolaethau mewnol a monitro'r gwaith o weithredu'r camau gweithredu y cytunwyd arnynt.
- 2.1.8 Adolygu'r trefniadau ar gyfer asesu risgiau twyll a niwed posibl o dwyll a llygredd a monitro effeithiolrwydd y strategaeth gwrth-dwyll, camau gweithredu ac adnoddau.
- 2.1.9 Adolygu'r trefniadau llywodraethu a sicrwydd ar gyfer partneriaethau neu gydweithrediadau sylweddol.
- 2.1.10 Mae'r Comisiynydd yn enwebu'r Cyd-bwyllgor Archwilio i fod yn gyfrifol am sicrhau craffu effeithiol ar y Strategaeth Gyfalaf a Pholisi Rheoli'r Trysorlys.

3. Archwilio Mewnol

- 3.1 Bydd y Cydbwyllgor yn rhoi cyngor ac argymhellion i'r CHTh a'r PG mewn perthynas â'r meysydd canlynol:
 - 3.1.1 Adolygu siarter ac adnoddau'r archwiliad mewnol yn flynyddol.
 - 3.1.2 Adolygu'r cynllun archwilio mewnol ac unrhyw ddiwygiadau arfaethedig i'r cynllun archwilio mewnol.
 - 3.1.3 Goruchwylio'r penodiad ac ystyried digonolrwydd perfformiad y gwasanaeth archwilio mewnol a'i annibyniaeth.
 - 3.1.4 Ystyried adroddiad blynyddol a barn y Pennaeth Archwilio mewnol, a chrynodeb rheolaidd o gynnydd gweithgarwch archwilio mewnol yn erbyn y cynllun archwilio, a'r lefel o sicrwydd y gall ei rhoi dros drefniadau llywodraethu corfforaethol.
 - 3.1.5 Ystyried datganiad y Pennaeth Archwilio mewnol ynghylch cydymffurfio â'r PSIAS a'r LGAN a chanlyniadau'r QAIP sy'n cefnogi'r datganiad – bydd y rhain yn dangos dibynadwyedd casgliadau'r archwiliad mewnol.
 - 3.1.6 Ystyried crynodebau o adroddiadau archwilio mewnol ac adroddiadau manwl o'r fath a gall y Cydbwyllgor ofyn i'r CHTh a PG, gan gynnwys materion a godwyd neu argymhellion a wnaed gan y gwasanaeth archwilio mewnol, ymateb y rheolwyr a chynnydd gyda chamau y cytunwyd arnynt.
 - 3.1.7 Ystyried adroddiad ar effeithiolrwydd archwilio mewnol i gefnogi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol fel sy'n ofynnol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.

3.1.8 Ystyried unrhyw namau ar annibyniaeth neu wrthrychedd sy'n codi o rolau neu gyfrifoldebau ychwanegol y tu allan i archwilio mewnol y Pennaeth Archwilio mewnol. Gwneud argymhellion ar fesurau diogelwch i gyfyngu ar namau o'r fath ac adolygu eu gweithrediad o bryd i'w gilydd.

4. Darperir Archwilio allanol

4.1 Bydd y Pwyllgor yn rhoi cyngor ac argymhellion i'r CHTH a'r PG mewn perthynas â'r meysydd canlynol:

4.1.1 Cefnogi annibyniaeth yr archwiliad allanol drwy ystyried asesiad blynyddol yr archwilydd allanol o'i annibyniaeth ac adolygiad o unrhyw faterion a godwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol neu Swyddfa Archwilio Cymru.

4.1.2 Sylw ar gwmpas a dyfnder gwaith archwilio allanol, ei annibyniaeth ac a yw'n rhoi gwerth boddhaol am arian.

4.1.3 Ystyried llythyr rheoli blynyddol yr archwilydd allanol, adroddiadau perthnasol a'r adroddiad i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu.

4.1.4 Ystyried adroddiadau penodol fel y cytunwyd gyda'r archwiliwr allanol.

4.1.5 Cyngori ac argymhell effeithiolrwydd y berthynas rhwng archwilydwr allanol a mewnol ac asiantaethau arolygu eraill neu gyrff perthnasol eraill.

5. Adrodd Ariannol

5.1 Bydd y Pwyllgor yn rhoi cyngor ac argymhellion i'r CHTH a'r PG mewn perthynas â'r meysydd canlynol:

5.1.1 Adolygu'r datganiadau cyfrifon blynyddol. Yn benodol, ystyried a ddilynwyd polisiau cyfrifyddu priodol ac a oes pryderon yn codi o'r datganiadau ariannol neu o archwilio'r datganiadau ariannol y mae angen eu dwyn i sylw'r CHTH neu'r PG.

5.1.2 Ystyried adroddiad yr archwiliwr allanol i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ar faterion sy'n codi o archwilio'r datganiadau ariannol.

6. Trefniadau atebolrwydd

6.1 Bydd y Cydbwyllgor yn:

6.1.1 Yn Amserol, adrodd i'r CHTH a'r PG gyda'i gyngor a'i argymhellion mewn perthynas ag unrhyw faterion sy'n berthnasol, yn ei farn ef, i lywodraethu, rheoli risg a rheolaeth ariannol.

6.1.2 Adrodd i'r CHTH a'r PG ar ei ganfyddiadau, ei gasgliadau a'i argymhellion ynghylch digonolrwydd ac effeithiolrwydd eu trefniadau llywodraethu, fframweithiau rheoli risg a rheoli mewnol, trefniadau adrodd ariannol, a swyddogaethau archwiliadau mewnol ac allanol.

6.1.3 Adolygu ei berfformiad yn erbyn ei gylch gorchwyl a'i amcanion yn flynyddol a chyflwyno adroddiad ar ganlyniadau'r adolygiad hwn i'r CHTh a'r PG.

6.1.4 Cyhoeddi adroddiad blynyddol o waith y Cydbwyllgor.

7. Cyffredinol

7.1 Fel arfer, bydd y Pwyllgor yn cynnwys pum aelod annibynnol, sy'n annibynnol ar SCHTh a'r Heddlu. Os daw'n amlwg y bydd yr aelodaeth yn disgyn yn is na phedwar aelod, bydd recriwtio'n cael ei wneud i ddod â'r aelodaeth i fyny i bump.

7.2 Y cworwm ar gyfer y Cydbwyllgor fydd o leiaf dri aelod annibynnol.

7.3 Bydd y Cydbwyllgor yn cyfarfod o leiaf bedair gwaith y flwyddyn. Gellir trefnu cyfarfodydd ychwanegol drwy eithriad i drafod materion sy'n peri pryder dybryd.

7.4 Cynhelir hyfforddiant a digwyddiadau eraill o bryd i'w gilydd, y disgwylir i aelodau fod yn bresennol ynddynt.

7.5 Gwahoddir pob aelod i arwain mewn maes lle mae ganddo wybodaeth arbenigol, a gall gyfathrebu â staff a swyddogion perthnasol y tu allan i gyfarfodydd ffurfiol er mwyn gallu hysbysu gweddill y Pwyllgor a rhoi sicrwydd i'r CHTh a'r Prif Gwnstabl.